

Nikola Mavroyani'nin Eflâk Voyvodalığı (1786-1790)

Wallachian Voivodeship of Nikola Mavroyani (1786-1790)

Sinan YÜKSEL*

Öz

Nikola Mavroyani, Rusya'nın Kırım'ı ilhaki sonrasında Eflâk-Boğdan'da nüfuzunu giderek daha fazla hissettirdiği bir dönemde Eflâk voyvodası olmak istedi. Bunun için koruyucusu Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın gücünü sonuna kadar kullandığı gibi kendisi de İngiliz ve Rus elçilerinin desteğiyle Eflâk Voyvodası olabilmek için çaba sarf etti. Nihayet Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın sayesinde bu emeline ulaştı.

Eflâk voyvodası olduktan sonra Osmanlı Devleti'ne sadakatle hizmet eden Mavroyani, Eflâk'ta yaptığı uygulamalarla Boyarlar ve halkın tepkisini çekti. Boyarlar ve halk Eflâk'taki Rus Konsolosu İvan Severin'e şikâyetde bulunarak Mavroyani'nin voyvodalıktan alınması yönünde Rusya'dan ricada bulundular. Buna mukabil Mavroyani ise muayyen aralıklarla Boyarlardan kendisinden memnun olduklarına dair mektuplar alarak İstanbul'un gözüünü boyamaya çalıştı. Osmanlı Hükümeti ise Mavronayi'ye çeşitli ikazlarda bulunup onun halk ve Boyarlar üzerindeki yönetsel yaklaşımını -baskısını- hafifletmesini talep etti. Bu ikazları dikkate alan Mavroyani de halkın ve Boyarların üzerindeki baskıyı biraz olsun hafifletmek mecburiyetinde kaldı.

Mavroyani 1787 yılında patlak veren Osmanlı Rus-Avusturya savaşlarında kırk binden fazla askerden oluşan -masraflarını kendi cebinden karşıladığı- ordusuyla Eflâk ve havalisini müdafaa etmeye çalıştı ve Avusturya'ya karşı kayda değer başarılar kazandı. Savaş sırasındaki sadakati ve mücadelesi hem I. Abdülhamit hem de Sultan III. Selim tarafından takdir edildi. Bu savaşlarda elde ettiği başarılarından ve Cezayirli Gazi Hasan Paşa'dan aldığı cesaretle savaşta başarısızlık gösteren paşaları İstanbul'a şikâyeti onun sonunu hazırladı. Cezayirli Gazi Hasan Paşa'dan sonra Sadrazam olan Şerif Hasan Paşa tarafından, yüklü miktarda mücevherlerle kaçacağı iddiasıyla idam ettirildi. İdamı sonrasında yapılan incelemede ise çok zengin olmadığı anlaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Nikola Mavroyani, Eflâk, Osmanlı Devleti, Rusya, Cezayirli Gazi Hasan Paşa,

Abstract

In a period when Russia made its influence increasingly felt in Wallachia and Moldavia following its annexation of Crimea, Nikola Mavroyani desired to be the voivode of Wallachia. In line with this purpose, he both exploited the power of Algerian Gazi Hasan Pasha to the full extent and exercised his diligence to be the Voivode of Wallachia with the support of British and Russian delegates. He eventually achieved his goal on account of Algerian Gazi Hasan Pasha.

Serving Ottoman Empire loyally following his voivodship of Wallachia, Mavroyani drew reactions from both Boyars and people regarding his practices in Wallachia. Boyars and people requested Russia to relieve Mavroyani of his voivodship by bringing complaints to Ivan Severin, the Russian consul in Wallachia. On the other hand, Mavroyani tried to deceive Istanbul by receiving letters from Boyars stating that they are pleased with himself at certain intervals. Otto-

Makale Geliş Tarihi: 04.02.2021. Makale Kabul Tarihi: 18.07.2021.

* Dr. Öğr. Üyesi, Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi Tarih Bölümü, E-mail: sinanyksel@yahoo.com, ORCID ID: 0000-0003-3055-7814.

Gazi

Akademik
Bakış

89

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

man Government warned Mavroyani several times and demanded him to relieve his administrative approach -pressure- on people and Boyars. Considering these warnings, Mavroyani had to relieve his pressure on people and Boyars even a little.

In the Ottoman-Russo-Austro wars that erupted in 1787, Mavroyani tried to defend Wallachia and its districts with an army consisting of more than forty thousand soldiers whose expenses were paid out of his own pocket and won a remarkable victory over Austria. His loyalty and struggle during the war won recognition by both Abdulhamid I and Sultan Selim. He brought complaints to Istanbul regarding the generals failing in the war through the courage he took from his achievements in these wars and Algerian Gazi Hasan Pasha, and this action paved the way for his fall. He was executed by Serif Hasan Pasha, who became the grand vizier after Algerian Gazi Hasan Pasha, with the claim that he was going to flee with a substantial amount of jewelry. In the investigation carried out following his execution, it was understood that he was not that wealthy at all.

Key Words: Nikola Mavroyani, Wallachia, Ottoman Empire, Russia, Algerian Gazi Hasan Pasha,

Giriş

14. Yüzyılın sonlarında Osmanlı yönetimine geçen Eflâk, 1711 Prut savaşına kadar yerli voyvodalar tarafından yönetildi. Osmanlı Devleti Prut seferi sırasında Eflâk ve Boğdan voyvodalarının Rus Çarı Petro ile anlaşmalarından dolayı nispeten kendilerine daha sadık gördükleri Fenerli Beyler arasından voyvoda atamaya başladı. Bu durum Fenerli Beyler arasında eskiden beri var olan rekabeti daha da arttırdı. Bu uğurda Fenerli Beylerin ciddi paralar harcadıkları da bilinmekteydi. Böylesine rekabet ettikleri voyvodalığın esasen çok sıkıntılı bir görev olduğunu da söylemek gerekir ki bu sıkıntıların başında sürgüne gönderilmek, daha da kötüsü idama mahkûm edilmek bulunmaktaydı. Fenerli Beyler bu tür hadiseleri çok iyi bilmelerine rağmen şan, şöhret ve bilhassa da para kazanmak için kendilerine her daim bir hamî bulup voyvoda olmaya çalışıyorlardı. Bu haminin gözden düşmesi yahut ölmesine kadar nispeten kendisini güvende hissedilen voyvodalar, hamilerinin ölmeleri ya da gözden düşmesi sonrasında görevden alınma, sürgüne gönderilme hatta öldürülme gibi menfi hadiselerle karşı karşıya kalabiliyorlardı¹. Bu duruma en iyi örnek Kaptan-ı Derya Cezayirli Gazi Hasan Paşa sayesinde Eflâk voyvodalığına getirilen ama hamisinin ölümü sonrasında yeni Sadrazam Şerif Hasan Paşa tarafından idam ettirilen Nikola Mavroyani'dir.

Bu çalışma da Nikola Mavroyani'nin Eflâk-Boğdan voyvodalığını elde etmek için verdiği mücadele ve voyvodalığı elde etmesinden, öldürülmesine kadar geçen süreç ele alınacaktır. Yine bu dönemde Rusların, Eflâk ve Boğdan voyvoda atamalarında ne çeşit bir etkileri/müdahaleleri olduğu ortaya konulmaya çalışılacaktır.

Nikola Mavroyani'nin Voyvoda Olma Girişimleri

Paros Adası² Rumlarından olan Nikola Mavroyani, Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın sarrafı olan Hacı Nikolaki'nin yanına girdi ve orada İtalyanca öğrendi. Hacı

1 Zeynep Sözen, *Fenerli Beyler, 110 Yıllık Öyküsü (1711-1821)*, Aybay Yayınları, İstanbul 2000, s. 9; İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, cilt:4, kısım: II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1995, s. 55,59-60.

2 Orta Ege Denizinde bir adadır. <https://www.holidayify.com/tr/paros-adasi-gezi-rehberiyunanistan/>

Nikolaki'nin oğlu ve Divan tercümanı olan İstavraki'nin ricasıyla derya tercümanı yazıcısı oldu. Kurnaz ve açık göz olduğu için Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın gözüne girdi. Derya tercümanlığı boşalınca Hasan Paşa iradesini kullanarak Mavroyani'yi derya tercümanı yaptı³. Donanma tercümanı olan Mavroyani tekâliften muaf tutuldu (1778)⁴. Adalarda yaşayan halkı daha önce yapılan anlaşmalara aykırı olarak Cezayirli Gazi Hasan Paşa'ya fazla vergi vermeye zorlayan⁵ Mavroyani, hamisinin gücünü kullanarak Eflâk veya Boğdan voyvodası olabilmek için girişimlerde bulundu⁶.

Kırım'ın Ruslar tarafından ele geçirilmesi sonrasında Rusya ile Osmanlı Devleti arasında Eflâk-Boğdan üzerinde nüfuz mücadelesi başladı. Rusya, İstanbul'daki elçisi Yakov Bulgakov ve Bükreş'teki konsolosu İvan Severin aracılığıyla Eflâk-Boğdan'daki voyvodalar ve boyarları kendi yanına çekmek adına çeşitli faaliyetler içerisine girdi. Kırım'ın kaybedilmesi sonrasında Eflâk ve Boğdan toprakları Osmanlı Devleti için çok daha önem kazandı. Osmanlı Devleti, Eflâk-Boğdan'da Rus nüfuzunun yayılmasına engel olmanın ilk şartının, kendisine sadık beyler atamak olduğunun farkındaydı. Osmanlı Devleti, 1785 yılına gelindiğinde Eflâk Beyi Mihail Suzzo ve Boğdan Beyi II. Mavrokordoto'dan çok da memnun değildi⁷. Beylerin Ruslarla işbirliği yaptığına dair açık kanıtlar olmamakla birlikte Cezayirli Gazi Hasan Paşa, Ruslarla giderek gerginleşen ilişkilerden dolayı beyliklere Osmanlı Devleti'ne sadık güçlü kişileri bey olarak getirmek istiyordu⁸. 1785 Mayıs'ının sonlarında Osmanlı Devleti'nin Eflâk Beyi Mihail Suzzo ile Boğdan Beyi II. Aleksandru Mavrokordoto'dan birisini görevinden alacağına dair söylentiler çıktı⁹. Bu söylentiler asılsız değildi. Bulgakov, Severin'e gönderdiği mektupta Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın himayesi altında olan Donanma tercümanı Nikolay Mavroyani'yi Eflâk ve Boğdan'dan birine bey olması için Padişah'tan izin aldığını bildirdi. Boğdan beyini değiştirmek istediğinde Osmanlı devlet adamlarının, Eflâk beyini değiştirmek istediğinde ise kendisinin buna karşı geldiğini yazdı¹⁰.

Bu söylentiler üzerine İstanbul'daki Rus tercümanı Pizani¹¹, 25 Mayıs'ta Reisülküttap Efendi ile bir görüşme yaptı. Pizani, Reisülküttap Efendi'ye birkaç gündür Babîâlî'nin beylerden birini görevden alıp onun yerine Mavroyani'yi atayacağına dair dedikoduların olduğunu, Mavroyani'nin arkadaşlarının bu durumu

- 3 Ahmet Cevdet Paşa, *Tarih-i Cevdet*, İkinci tab'ı, cilt: c.5, Dersaadet (Matbaa-i Osmaniye) 1309, s. 63-64.
- 4 BOA.C.ML.No:4739, 11 R 1192/9 Mayıs 1778, zikreden Sezai Balcı, Babîâlî Tercüme Odası, Likra Kitap, İstanbul 2013, s. 67.
- 5 Jorga Nikolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, cilt:5, Çeviren: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2005, s. 54.
- 6 Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s. 63-64.
- 7 Grosul G. S., *Dunayskie Knyazhestva v Politike Rossii, 1774-1806*, Kişinev 1975, s.87-88.
- 8 Uzunçarşılı, a.g.e., s. 58-59.
- 9 Grosul, a.g.e., s. 86.
- 10 Girs A. A., "İz Proşlogo Rossiyskogo Konsulstva v Yassax", *Rossiya i Blijny Vostok*, St.Peterburg 1906, s. 23; Girs A. A., "Moldavia i Valakhia Pered Turetskoi Voinoi 1787 g.," *Russkaya Starina*, v. 96. (1898) St.Peterburg, s. 639.
- 11 Levanten Pizani Ailesi, birçok devletin İstanbul'da ve taşrada tercümanlığını yapmıştır. Ayrıntılı bilgi için bkz. Türkan Polatçı, Osmanlı Diplomasisinde Oryantalist Memurlar, Osmanlı Belgeleriyle Diloğlanları ve Tercümanlar, Akçağ Yayınları, Ankara 2013.

Gazi

Akademik
Bakış

91

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

açık açık dillendirmeye başlamasıyla durumun çok da dedikodu olmadığını ortaya çıktığını söyledi. İki devlet arasında yapılan anlaşmalar gereği, beyleri sadece suç işlediklerinin sabit olduğu durumlarda değiştirme şartının olduğunu dile getirdi. Bu nedenle de şu anki beylerin davranışlarına olumsuz bir şey söylemek imkânsızken onlarla ilgili bu tür kararlar almanın doğru olmadığını söyledi. Reisülküttap Efendi ise konuyla ilgili hiçbir şey bilmediğini ifade etti. Bir gün sonra Bulgakov, Sadrazamı ziyaret ederek beylerle ilgili yapılacak değişikliğin Rus Devleti tarafından anlaşma şartlarını bozmak olarak değerlendirileceğini bildirdi ve bu iş ben razı olmadan gerçekleşemez dedi. Sadrazamdan tatmin edici bir cevap alamayan Bulgakov, bu konuda destek almak için İngiliz elçisinin yanına gitti. Mavroyani ise İngiliz elçisini çoktan kendi yanına çekerek arabuluculuk yapması konusunda ikna etmişti. İngiliz elçisi eğer Bulgakov, Mavroyani'nin atanmasını kabul ederse onun Rusya'nın *kölesi* olacağını ve ona her istediğini yaptırabileceğini iddia etti. Bu konuda Mavroyani'nin yeğeniyle konuşmasını veya hiç olmazsa Mavroyani'nin yazdığı mektubu almasını istedi. Bulgakov ise bunun barış şartlarına aykırı olduğunu, devletin bu tür davranışlara tahammül edemeyeceğini söyleyerek bunu reddetti ve oradan ayrıldı¹².

Bulgakov, İngiliz elçisi ile görüşürken Mavroyani'nin yeğeni ve Pizani'nin kardeşi, Pizani'yi ziyaret ettiler. Mavroyani'nin yeğeni, Babiâli'nin onayıyla geldiğini ve önemli bir konuda görüşmek istediğini bildirdi. Pizani ise sert bir şekilde, onu Babiâli'ye ait hiçbir sıfatla kabul etmeyeceğini söyledi ve onu gönderdi. Kardeşine de böyle bir işi üzerine aldığı için kızdı. Pizani, kardeşinden Mavroyani'nin yeğenin bir mektup vermek istediği haberini aldı. Mektuptan Mavroyani'nin bey olarak atandığını ve sadece resmi törenin yapılmasının kaldığını öğrendi. Pizani'nin kardeşi Mavroyani'nin Bulgakov'a önem verdiğini göstermek için onu bilgilendirmeyi uygun gördüğünü söyledi. Pizani durumu Bulgakov'a anlattı. Aynı günün akşamı bir Rum, İngiltere elçiliğinden bir mektup getirdi. Mektubun Mavroyani'den geldiğini öğrenen Bulgakov, mektubun içeriğini bildiğinden mektubu almadan geri gönderdi. Bir gün sonra yani 27 Mayıs'ta Mavroyani kâtipini Pizani'ye gönderdi. Pizani çok dinlemek istemese de kâtip ona Padişahın Mavroyani'yi bey atamak için ferman çıkardığını, Rus elçiliğinin onayı olmadan ona kaftan giydiremeyeceklerini, bu işte Mavroyani'nin şerefine söz konusu olduğunu söyledi. Kâtip, Pizani'ye onun Mavroyani ile görüşmesi için Bulgakov'dan izin alabileceğini söylese de Pizani'den olumsuz yanıt aldı. Bunun üzerine kâtip, Bulgakov'un yanına giderek ondan Pizani'nin Mavroyani ile irtibata geçmesi için emir vermesini istedi. Bulgakov ona, "*Eğer konu beyliklerle ilgili ise bunun boşuna ve imkânsız olduğunu, tabiki Babiâli Mavroyani sevgisi yüzünden savaş istemiyorsa*"¹³ şeklinde cevap verdi. Kâtip ise Eflâk Beyi ile ilgili şikâyetlerin olduğunu onu değiştirmekle anlaşma şartlarının bozulmayacağını söyledikten sonra Padişahın Mavroyani'yi atamak için 3 tane hatt-ı şerif yazdığını anlattı. Bulgakov'un olumsuz tavrı üzerine kâtip oradan ayrılmak zorunda kaldı¹⁴.

Tüm bu gelişmeler üzerine Pizani 27 Mayıs'ta Reisülküttap Efendi'nin yanına gitti ve Reisülküttap Efendi'ye Mavroyani'nin Babiâli'nin izniyle mi yoksa

12 Girs, a.g.m., s. 24-26; Girs a.g.m., s. 640-641.

13 Girs, a.g.m., s. 26-29.

14 Girs a.g.m., s. 641-643.

kendi başına mı hareket ettiğini sordu. Bu duruma şaşırın Reisülküttap Efendi, Mavroyani'nin bilgisi dışında hareket ettiğini, eğer Babiâli haber iletmek isterse bu yollara başvurmayacağından kimsenin şüphesinin olmamasını söyledi ve şu açıklamayı yaptı:

"Mavroyani Eflâk Beyi olmayı kafasına taktı. Bu işle ilgilenen Cezayirli Gazi Hasan Paşa Mavroyani'nin Eflâk Beyi olmasını sadrazamdan rica etti. Sadrazam ise bakanlara danıştıktan sonra Eflâk-Boğdan Beyliklerinin iki imparatorluk arasındaki antlaşmaya göre hareket edilmesi gerektiğini, yine bu nedenle beyleri yasal sebep olmadıkça değiştirmenin imkânsız olduğunu ve ricasını kabul edemeyeceğini"¹⁵ söyledi.

Reisülküttap Efendi'ye göre, Babiâli'nin olumsuz cevabı üzerine bey olma ümidini yitiren Mavroyani, bu sefer de Rus elçiliği aracılığı ile beyliğe gelmek için teşebbüslerde bulundu. Reisülküttap Efendi, Pizani'ye Bulgakov'a bildirmesi için Mavroyani'nin bey olarak atanmayacağını ve Babiâli'nin şu anki beyi değiştirmek gibi bir düşüncesinin olmadığını, sırf Mavroyani'yi memnun etmek için antlaşma şartlarına karşı gelmek ve çekişmek gibi bir düşüncesinin olmadığını söyledi¹⁶.

İstanbul'daki Fransız elçisi Şuazel'(Choiseul Gouffier) de tüm bu olup bitenleri Dış işleri Bakanı Verjen'e rapor etti. 27 Ocak 1786 tarihli raporunda şunları yazdı:

"Geçen yaz Padişah, Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın yazılığına geldiğinde Cezayirli Gazi Hasan Paşa saadetlinin ayaklarına kapanıp kendi tercümanı için Eflâk Beyliğini istedi. Padişah bu isteği hemen kabul ederek ona söz verdi. Ertesi gün bir kusuru olmayan Eflâk Beyini görevden aldı ve onun yerine Mavroyani'yi atadı. Fakat hatt-ı şerifi hazırlamayı emrettiğinde bakanları bu değişikliğin tehlikeli olduğunu söylediler. O da onların dediğini makul buldu. Bütün soylu Rum aileleri aralarındaki nefrete rağmen kendileri için değerli olan bu görevi almak isteyen Arhipelaglı bir çiftçiye engel olmak için birleştiler ve Mavroyani'nin beceriksiz olduğuna divanı ikna etmek için para topladılar. Yine de Mavroyani hevesini kaybetmeden Rusya'nın ona engel olmaması için uğraşmaya başladı. Sonra bana tavsiye için gelmiş ben de herhangi bir tavsiyede bulunmaktan uzak durdum. Fakat daha az dikkatli veya yaltakçı olan İngiltere elçisi ona hizmetlerini sundu. Bayağı güriültülü ve beceriksiz şekilde Bulgakov'a tekliflerini ilettiler. Bu beceriksiz çabalar su yüzüne çıktıkında Bulgakov, Babiâli'ye teslim ettiği notunda İmparatoriçesinin Mavroyani'nin göreve gelmesine hiçbir zaman tahammül etmeyeceğini şu anki Beyden memnun olduğunu ve onun görevde kalmasını istediğini ifade etti. Bulgakov'un girişimiyle değişiklik gerçekteşmedi fakat yine gündeme gelecek. Aklını ve yılmaz cesaretini birleştirebilen Mavroyani, Beyini (Cezayirli Gazi Hasan Paşa'yı), onun kalabalık önünde kırılmış olan namusunu kurtarmak için ikna edebildi. Cezayirli Gazi Hasan Paşa da er ya da geç bu rezalet için intikam alacağını söyledi. Şefkatli Beyim, hiç şüphem yok ki Rusya bu değişikliğe karşı olacaktır. Bulgakov'un şu anki Eflâk Beyi'ni güçlü bir şekilde himaye ettiği konuşuluyor. Bulgakov'un davranışları ona her türlü destek veren İmparatoriçe tarafından da takdir görüyor"¹⁷.

Bulgakov'un ısrarlı tutumu nedeniyle Beyliği elde edemeyen Mavroyani, dönemin önemli isimlerinden Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın himayesine güvenerek entrikalarına devam etmekteydi ve bey olma düşüncesinden vazgeçmi-

15 Girs, a.g.m., s. 29-30.

16 Girs a.g.m., s. 643-644.

17 Girs, a.g.m.,s.31; Girs a.g.m., s. 644.

Gors

Akademik
Bakış

93

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

yordu. Bu hususta Cezayirli Gazi Hasan Paşa da girişimlerine devam ediyordu. 26 Şubat'ta Babıâli'de yapılan görüşmeler sırasında Cezayirli Gazi Hasan Paşa, Mavroyani'yi Eflâk Beyi olarak tanıtmış olsa da ilk girişiminde olduğu gibi onu yine bey yapmadılar. Buna rağmen Mavroyani'yi Eflâk Beyi olarak atamakta ısrarcı olan Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın girişimleriyle Mihail Suzzo görevinden alınarak yerine Nisan 1786'da¹⁸ Nikola Mavroyani getirildi¹⁹. Mavroyani daha önceki görevlerinde ve seferlerde devlete sadakatle hizmet etmiş olmasından dolayı Fenerli Rumlardan birkaç kat daha bu işi sadakatle yapacağı düşünülerek Eflâk Beyi olarak atandı²⁰. Osmanlı Devleti Rusya'nın bu değişikliği kabul etmeyeceğini bildiğinden bu değişikliği Bulgakov'a haber vermeden gerçekleştirdi ve değişikliği sanki beyin ricasıymış gibi gösterdi²¹.

Nikola Mavroyani'nin Eflâk Voyvodası Olduktan Sonraki Faaliyetleri

Mavroyani'nin Eflâk'a Bey olarak atanması, Bulgakov'u rahatsız ettiği kadar Divan-ı Hümayun tercümanlığından Eflâk-Boğdan voyvodalıklarına atanan Fenerli Beyleri de rahatsız etti²². Mavroyani'nin huzura kabul edilip beratını aldığı sırada Sadrazam, zengin bir Rum olan Petraki'yi Mavroyani'nin bey olmasına karşı çıktığı ve bu hususta bir takım entrikalar çevirdiği için sarayda idam ettirdi²³. Fenerli Beyler, bu duruma Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın hiddet ve gazabından korktuklarından dolayı seslerini çıkaramadılar²⁴. Bulgakov, Severin'e yazdığı mektupta bu değişikliğe itiraz ettiğini ve onunla görüşmeyeceğini bildirdi. Bununla birlikte Bulgakov, Severin'e yeni bir talimat gelene kadar Mavroyani ile normal ilişki içerisinde olmasını bildirdi²⁵. Mavroyani, İstanbul'daki hazırlıklarını tamamladıktan sonra bey olarak atandığı Eflâk'a doğru yola çıktı.

Mavroyani'nin Bükreş'e gelişi, Severin'in Bulgakov'a gönderdiği raporlarda ayrıntılı bir şekilde anlatılır. Bu konuya dair Severin şu bilgileri rapor eder: 7 Nisan'da Mavroyani, Bükreş'e yolculuğu sırasında Fakiy yakınlarında bir köyde iken azledilen eski Eflâk Beyi Mihail Suzzo'yu yanına getirtti. Mihail Suzzo'ya iki ferman gösteren Mavroyani, fermanlardan birinin sürgün diğerinin ise affedildiğine dair olduğunu söyledi. Bunlardan hangisinin yerine getirileceğinin kendisine bağlı olduğunu söyleyerek, Eflâklılardan alınan fazla vergi gelirlerinin iadesini istedi. M. Suzzo bu isteğe çok fazla direnmemiş fakat durumunun çok iyi olmadığını söyleyerek Mavroyani'den elli kese paranın kendisine bırakılmasını rica etti. Mavroyani, elli kesenin yanı sıra otuz kese para daha lütufta bulunarak geri kalan üç yüz yetmiş kese için ondan makbuz almakla yetindi²⁶.

18 Balcı,a.g.e, s.117.

19 Girs, s. 34.

20 BOA. HAT.1450-44/29 Zilhicce 1200-23 Ekim 1786; İE.HR. 17-1548.29 Zilhicce 1201/12 Ekim 1787.

21 Grosul, a.g.e., s. 86.

22 Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s.64.

23 Zinkeisen Johann Wilhelm, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, cilt:6, Çeviren: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2011, s. 394.

24 Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s.64.

25 Girs, a.g.m., s. 36; Girs, a.g.m., s. 648.

26 *Dokumente Privind Istoria Rominei, Colectia Eudoxiu de Hurmuzaki, Rapoarte Consulara Ruse (1770-1796)*, DIN "Arhiva Politica Externa a Rusiei", Moscova, Sub Ingrijirea Acad. A. Otetea, Romania 1962, Belge 170.

Mavroyani, Bükreş'e yaklaştığında kendisini karşılamaya giden boyarlar, kaymakamlar, din adamları ve diğer saygın kişilerle yaptığı sohbette;

*"Padişah hazretlerinin sadık ve uzun hizmeti karşılığında kendisine Eflâk Voyvodalığını başlattığını, görevini devlete en faydalı şekilde üstelik her türlü sadakatle, halkın çıkarlarını gözetmekle yerine getirmeye çalışacağını anlattıktan sonra kendisini karşılayanları bu hususta kendisine yardım etmeye çağırırdı. Görevini yerine getirenleri cömertlikle ödüllendireceğini vadederken suçluları ise ağır şekilde cezalandıracağını"*²⁷ belirtti.

Kapıcıbaşı, Mavroyani'yi ellerinden tutarak Divana oturttu. Hatt-ı şerif ile ferman okunduktan sonra kapıcıbaşına samur kürkü, kaymakamlara ise kaftanları giydirildi. Ardından hem onları hem de diğer boyarların el öpmelerine izin verildi. El öpenlerin her birine rütbelere göre birkaç onluk verildi. Aynı şeyi bir gün önce Mavroyani'nin eşi, Bükreş'e girişinde boyarların eşleri ve çocuklarına yaptı²⁸.

Mavroyani, Bükreş'e geldikten sonra kapı kethüdasını Metropolite gönderdi. Metropolit; büyük Boyarlar, din adamları ve diğer görevlileri huzuruna çağırarak Mavroyani'nin kendisine gönderdiği paketleri açtırdı. Paketlerde iki belge bulunuyordu. Bunlardan birincisinde kendisinin bey olduğuna dair bilgiler, ikincisinde ise maiyetinde çalışacak olan isimler yazıyordu²⁹.

Mavroyani, içinde Metropolit, Rimnik ve Buzau (Boze) Piskoposu, Boyarlar ve soylulardan ve değişik ünvanlı kişilerden oluşan ilk divanını açtı. Boyarlara her gün en azından saat on bire kadar görev yerlerinde bulunmaları ve her birinin sırasıyla sarayda akşama kadar kalmaları emredildi. Mavroyani, böylece Severin'in de raporunda ifade ettiği gibi boyarları yakından tanıma fırsatı bulabilecekti. Mavroyani sadece boyarları değil halkı da yakından tanımak istiyordu. Bunun için kılık değiştirerek gizli bir şekilde pazarı ve sokakları dolaştı. Adaletin gözetilmesi için her yere sert emirler gönderdi. Akşam saat ondan sonra sokağa çıkma yasağı ilan etti. Hırsızlık yaptığı için yirmi yaşındaki bir genci astırdı. Bükreş'e gelişinden kısa bir süre sonra, kendisi lehine Padişaha, Sadrazama, Kaptan Paşaya gönderilmek üzere üç mahzarı imzalamaları için bütün büyük ve küçük Boyarları saraya çağırıldı. Boyarlar, belgeler sarılı olduğundan ve yalnızca imza için yer bırakıldığından metinlerin içeriğini göremeseler de belgeleri imzalandılar³⁰.

Mavroyani, Bükreş'e gelişinden kısa bir süre sonra büyük Boyarlardan iki kişiyi Severin'e gönderip sadece resmi işler için değil konsolosun şahsına da saygı gösterilmesi konusunda emirler verdiğini belirtti. Bu durumdan hoşnut kalan Severin, birinci tercümanını memnuniyetini bildirmek ve nezaketinden dolayı te-

27 *Dokumente...*, Belge 170.

28 Mavroyani'nin törenden sonra Bükreş'te yürüyüşü sırasında halka yalnızca para değil, altınlarda dağıtıldı. Frujineşte'de öğle yemeği sırasında ev sahibi olarak Dudeskul Efendi'ye 300, eşine 100, çocuklardan her birine 50'er Venedik onluğu bağışladı. Ayrıca çalışanlara gümüş para dağıttı. Eflâk'a girişinden beri değişik hediyelerle birlikte yaklaşık 25 kese para dağıttı. *Dokumente...*, Belge 170.

29 *Dokumente...*, Belge 166.

30 *Dokumente...*, Belge 172.

Gazi

Akademik
Bakış

95

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

şekkür etmek için Mavroyani'ye gönderdi³¹. Severin 27 Mayıs'ta Bulgakov'a yazdığı raporda Mavroyani'yi ziyaretinde onun kendisini nezaketle karşıladığını, oğlunu ve boyarları kendisine tanıttığını bildirdi³². Yine aynı raporda Mavroyani'nin hiçbir düzene uymadan boyarlara rütbe dağıttığını ve suçluları asmaktan başka bir şeyle cezalandırmayacağını söylediğini yazdı³³. Raporunda ayrıca, Mavroyani'nin Eflâk'ta güçlü bir monarşi kurmaya çalıştığını, hiçbir konuda yasaları ve gelenekleri dikkate almadığını, keyfi kararlar alarak Osmanlı Devleti'nin beyliklere bağışladığı imtiyazlara ve eski beylerin Eflâk için verdikleri belgelere uymadığını, herkesin ondan korkup sustuğunu yazdı³⁴.

Bulgakov, Severin'e yazdığı cevapta, Mavroyani'nin yaptığı kötü davranışların karşılıksız kalmayacağını, Eflâk'tan Mavroyani'yi şikâyet eden bir dilekçenin gönderildiğini fakat Sadrazamın onu sümen altı ettiğini ve bu şikâyetlerin bir daha çıkmaması için ihtiyatlı davranması için bir adamını ona gönderdiğini yazdı³⁵. Mavroyani'nin yönetiminden şikâyetçi olan boyarlar ve Metropolit, kendilerini cezalandıracağı korkusuyla resmi dilekçe yazmaya cesaret edemediklerini bildirerek³⁶, Severin'den Rusya'ya durumu detaylı bir şekilde rapor etmesini ve kendilerine destek olunmasını istediler.

Eflâk'taki sıkıntılar üzerine yazmaya devam eden Severin, 18 Ağustos 1786'da gönderdiği raporunda ticaretin durduğunu, halka dördüncü verginin yüklendiğini, herkesin Mavroyani'nin azledileceği günü sabırsızlıkla beklediğini yazdı. Severin daha önce de belirttiği gibi Mavroyani'nin ne Rusya ile Osmanlı Devleti arasında yapılan anlaşmalara ne de Padişahın hatt-ı şeriflerle bağışladığı imtiyazlara uymadığını, keyfi bir yönetim sergilemeye devam ettiğini ifade etti. Mavroyani'nin kendisine bu imtiyazları hatırlatanları ölümle tehdit ettiğini, tüm boyar ve din adamlarının Rusya'nın himayesinden çok ümitli olduklarını belirtti³⁷. Bir sonraki raporunda aynı konuda sıkıntıları bildiren³⁸ Severin'e Bulgakov, Mavroyani için baskı yapabilmesi için onu şikâyet eden dilekçenin gönderilmesi gerektiğini bildirdi. Fakat boyarların korkaklığı ve dirayetsizliğinden dolayı dilekçenin gönderileceğini de zannetmediğini yazdı. Elinde delil olmadan hiç bir şey yapamayacağını, fakat hoşnutsuz olanlar gizlice bir dilekçe yazıp imzalarsa şimdi olmasa bile sonradan bir sonuç alınabileceğini yazdı³⁹. Bulgakov'un Mavroyani'den rahatsız olduğunu ve hala onu değiştirmek için çaba sarf ettiğini bilen İngiliz Elçisi tercümanı aracılığıyla Babiâli'ye haber gönderdi. İngiliz Elçisi Mavroyani'nin Osmanlı Devleti'ne sadık olduğunu, bu durumun Rusya'nın işine gelmediğinden dolayı onu değiştirmek istediklerini fakat daha önce yapılan

31 *Dokumente...*, Belge 167.

32 *Dokumente...*, Belge 173. Severin Bulgakov'a gönderdiği bir başka raporunda da Mavroyani'nin kendisine olağan üstü bir şekilde nezaketli davrandığını, Avusturya konsolosuyla arasında sorunlar olduğunu hatta konsolosun kendisine bir nota vererek işlerine saygı göstermediğinden dolayı şikâyette bulunduğunu yazdı. *Dokumente...*, Belge 181.

33 *Dokumente...*, Belge 173.

34 *Dokumente...*, Belge 178.

35 *Dokumente...*, Belge 180.

36 *Dokumente...*, Belge 182-183.

37 *Dokumente...*, Belge 187.

38 *Dokumente...*, Belge 188.

39 *Dokumente...*, Belge 189.

antlaşmalar gereğince buna müdahale edemeyeceklerini bildirdi⁴⁰. Bulgakov'un Mavroyani'yi değiştirmek konusunda başarılı olamasa da bu yönde yaptığı girişimler devam etti.

Severin, Bulgakov'a gönderdiği 27 Ağustos 1786 tarihli raporda; baskının gün geğtikçe arttığını, büyük bir gürültü ile Spatar (başkumandan) ile ağayı değiştirerek, Spatarlığa yeğenini, ağalığa ise maiyetindeki birini getirdiğini yazdı. şehirde beşinci verginin çıkacağına dair bir söylentinin olduğunu, halkın son vergiyi karşılmak üzere hayvanlarını sattıklarını, Mavroyani'den kurtulmak için Tanrıya dua ettiklerini belirtti⁴¹. Bir sonraki raporunda ise, Mavroyani'nin boyarlara iyi davranmaya başladığını, boyarların bu durumu kendisinin onlara sahip çıkmasından dolayı olduğunu düşündüklerini; fakat kendisinden daha çok İstanbul'dan gelen uyarıların bunda etkili olduğunu yazdı⁴². Mavroyani'nin iyi davranmasına rağmen boyarlar onun değiştirilmesi ve Rusya'nın kendilerine sahip çıkması isteklerini yenilediler. Severin kendisine iyi davranan Mavroyani'den iki imparatorluk arasında yapılan ve Eflâk için alınan kararlara uyması gerektiğini söyledi. Mavroyani, Severin'e olumlu yaklaşarak düşünce tarzını değiştireceğini, ileride de Severin'den kendisine hatalarını arkadaşça söylemesini istedi⁴³.

Mavroyani'nin Eflâk'ta yaptığı uygulamaların boyarların ve halkın tepkisini çekmesi üzerine İstanbul'a gönderilen şikâyet mektupları sonrası Sadrazam gizlice bilgi toplamaları için Eflâk'a adamlar gönderdi. Sadrazam, onlardan edindiği bilgiler sonrasında, Mavroyani'ye kendisine çeki düzen vermesi konusunda uyardı. Bu uyarıdan sonra Mavroyani, zindanda tutulan kaza polis müdürü ve diğer bazı kişileri serbest bıraktı. İstanbul'a göndermek üzere boyarlara kendi yönetiminden memnun olduklarına dair zorla dilekçe imzalattı. Mavroyani kendisine mektubu getiren heyetin İstanbul'a geri dönüşünden önce çingenelerin yanı sıra tüccar ve köylü kılığına girmiş adamlarını örgütleyerek, boyarların beyi haksız yere suçladıklarına ve boyarların adaletsizliklerine dair Padişah ve Sadrazama dilekçeler vermelerini sađladı⁴⁴.

Bulgakov, 26 Aralık 1786'da Severin'e bir mektup göndererek, Mavroyani'nin koruyucusu Cezayirli Gazi Hasan Paşa'nın çıktığı seferde zor duruma düştüğünü, İstanbul'da Mavroyani'yi desteklemeyen Sadrazamın ona davranışlarını düzeltmesi için bir mektup gönderdiğini yazdı. Mavroyani'nin değiştirilmesi için yeni şikâyetlerin gerekli olduğunu yazan Bulgakov; "*Sizden bir dilekçe gelseydi veya Bükreş'ten buraya bir şekilde gelebilseydiniz ya da 2 boyar buraya gelip şikâyette bulunsaydı Mavroyani'nin değiştirilmesinin mümkün olabileceğini*" bildirdi. Ayrıca vezirin Boyarların Petersburg'a bir şikâyetçi göndermesinden korktuğunu ve bundan dolayı Mavroyani'den kurtulmaya acele ettiğini belirtti. Severin'den İstanbul'a bir an önce bir dilekçenin veya bir boyarın gönderilmesini istedi⁴⁵. Ocak 1787 başında Mavroyani'nin bir oğlu olduğunu bildiren Severin, oğlunun ismini Sadrazam Yusuf Paşa'ya ve Eflâk'a komşu Avusturya İmparatoru II. Josef'e ithafen

40 BOA, HAT, 1442-59227/29 Zilhicce 1201-12 Ekim 1787.

41 *Dokumente...*, Belge 190.

42 *Dokumente...*, Belge 191.

43 *Dokumente...*, Belge 194.

44 *Dokumente...*, Belge 195.

45 *Dokumente...*, Belge 206.

İosif koyduğunu yazdı⁴⁶. Severin bu mektuptan birkaç gün sonra da, Bulgakov'un 26 Aralık tarihinde gönderdiği mektuba cevaben hemen girişimlere başladığını fakat işinin çok da kolay olmadığını çünkü buradaki boyarlar arasında birliğin olmadığını, Mavroyani'den korktukları için de İstanbul'a birisinin gönderilmesinin zor olduğunu yazdı. Herkesin sözde kurban olmaya hazır olduğunu, iş mektup kaleme almaya ve onu imzalamaya gelince hiç kimsenin ilk olmak istemediğini bildirdi. Mavroyani'nin Eflâk'ı talan etmek istediğini gören sağduyulu boyarların, çok sevdikleri ve saydıkları Boğdan Beyi Aleksandır İpsilanti'ye Osmanlı Devleti'ne iletmesi için şikâyetler göndermeyi düşündüklerini yazdı. Ayrıca Mavroyani'nin de kendisi (Severin) için boyarlara şikâyet dilekçesi imzalatmaya çalıştığını Boyarların bunu imzalamadıklarını, boyarlara kendisini övücü bir dilekçe imzalatıldığını söyledi⁴⁷.

Severin, Bulgakov'a daha sonra yazdığı mektuplarda da Mavroyani'nin halkın kendi yönetiminden memnun olduklarına dair onlardan zorla aldığı mektupları İstanbul'a göndermesine karşılık⁴⁸, aslında yönetiminden memnun olmayan Eflâklıların onun değiştirilmesi konusunda yardımcı olunması yönünde ricada bulduklarını ve onun değiştirilmesini sabırsızlıkla beklediklerini yazdı⁴⁹.

Nikola Mavroyani'nin Savaş Hazırlıkları ve Savaşta Yaptıkları

Eflâk'ta bu gelişmeler yaşanırken Osmanlı Devleti ile Rusya arasında savaş ihtimali giderek artmaya başladı. Bu durum Osmanlı Devleti'nin Mavroyani'ye gerekli hazırlıkları yapması için emirler göndermesine neden oldu. 14 Şubat'ta boyarlara gizlice okunan fermanla; İbrail'e 10 bin İbrail kilesi⁵⁰ buğday ununun hazırlanması, aynı miktarda arpa ve 10 bin koyunun ise İsakçı'ya gönderilmesi emredilmekteydi. Ayrıca Mavroyani'den kurşun ve mermi yapmak için yaklaşık 30 kantar kurşun, 13 fiç barut ve 10 bin ile 12 bin arasında at hazır bulundurması istenildi. Mavroyani'nin İstanbul'dan aldığı emirler sonrasında hazırlıkları yapmaya başladığını Bulgakov'a yazan Severin, Mavroyani'nin Osmanlı Devleti'ne Eflâk'a asker gönderilmemesi ve kendisinin burayı savunmak için asker toplayacağı yönünde teklif yapmayı düşündüğünü, bunun da boyarları telaşlandırdığını yazdı⁵¹. Mavroyani kendisinden istenilenler için hazırlıklar yapmaya başladığı dönemde, Osmanlı Devleti yeni emirler göndererek, İsmail'e 3500 kile bulgur veya buğday yarması, 20 bin okka yağ, 15 bin koyun, çok sayıda kereste ile Özü Kalesi'ne hiç vakit kaybetmeden 1000 işçinin gönderilmesini emretti. Tüm bu isteklerin yanısıra Mavroyani değişik milletlerden oluşan bir ordu ve bu ordunun tüfek ve mermi ihtiyacını karşılamak için de hazırlıklar yapmaya başladı. Eflâk'taki dört topun bakımını yaptıran ve bunlar için Rumeli'den barut aldırان

46 *Dokumente...*, Belge 207. Mavroyani'nin Sadrazam Yusuf Paşa'nın sempatisini kazanarak, İstanbul'da kendisine karşı olan tavrı değiştirmeye çalıştığını düşünmek yanlış olmasa gerektir.

47 *Dokumente...*, Belge 208.

48 *Dokumente...*, Belge 220.

49 *Dokumente...*, Belge 213;215.

50 Özellikle kuru meyve ve hububat ölçümünde kullanılan eski bir ölçektir. İslamansiklopedisi. org.tr/kile. 1783 yılında bir hububat küçük kilesi 11 İstanbul kilesine veya 240 okkaya (307.92 kg) eşitti. islamansiklopedisi.org.tr/ibrail

51 *Dokumente...*, Belge 221.

Mavroyani, tüm bu hazırlıkların masraflarını karşılamak için de kaftan dağıtıp boyarlığı, rütbeleri tespit edilen bir tarifeye göre satmaya başladı⁵².

Sultan I. Abdülhamit, Mart ayında Mavroyani'ye gönderdiği emirde, Rus Çariçesinin Herson ve diğer bölgelere geçişinde Feldmareşal Grigoriy Aleksandrovici Potemkin'in 60 bin kişilik bir kolorduyla Özü, Bucak ve Osmanlı topraklarına sınırdaş olan diğer yerlerde bulunacağına dair haberler alındığını bildirdi. Sultan, komşu devletin ünlü ve üstün şahısları özellikle hükümdarı, kendi sınırına yaklaştıkları zaman eski geleneklere göre kendisinin de buna uyması gerektiğini yazdı. Bu yüzden Mavroyani'den 60 bin kişilik bir kolordu oluşturup bunun başkomutanlığını yapmasını, sınırlara yaklaşmasını, Rusya Feldmareşalinin hareketlerini gözetlemesini ve İstanbul'a olup biten her şeyi olduğu gibi bildirmesini istedi. Bunu yaparken de düşmanca addedilecek eylemlerden sakınmasını, her iki imparatorluk arasındaki mevcut dostluk ve barışa uygun bir şekilde davranmasını emretti⁵³.

Bu emir sonrasında hazırlıklar yapmaya başlayan Mavroyani 5 Temmuz 1787 tarihinde Sadrazamdan bir mektup aldı. Sadrazam mektubunda, Şahin Giray'ın Eflâk'tan sorunsuz geçişini sağlamasından ve Eflâk'taki iyi yönetiminin dolayısı onu överek Padişahın kendisine teveccüh gösterdiğini bildirdi. Kendisiyle uğraşanların cezalandırılacağını bildiren Sadrazam, kendisine emanet edilen halkı himaye etmesini, adaletli ve sağduyulu davranmasını ve başkente gerekli yiyecek stoklarını göndermesini istedi⁵⁴. 30 Temmuz'da Mavroyani, Sadrazam'dan bir mektup daha aldı. Bu sefer mektubun yanında Padişah'ın da bir fermanı vardı. Ferman; Mavroyani çevik, mahir ve imparatorluk hizmetinde gayretli olduğu için övülürken, ondan bir an önce Galaç'ta yapılan 3 gemiyi İstanbul'a göndermesi istendi. Sadrazamın gönderdiği mektupta ise, Sultan hazretlerinin bir hatt-ı şerifiyle davranışlarını överek görevinde kalmasını onayladığı ve bütün işlerde tam yetki verdiği belirtilmekteydi. Ferman ve mektuptan çok memnun kalan Mavroyani birçok konuda daha ölçülü ve sakin davranarak savaş hazırlıklarına devam etti⁵⁵.

Mavroyani, Ağustos ayının başında Rusya'ya savaş ilan edildiğini ve Severin'i tutuklayıp yiyecek stoku yapmasını bildiren bir ferman aldı. Bunun üzerine Severin'i tutuklayan Mavroyani, onu evinde misafir etti. Avusturya Konsolosu Metzburg Mavroyani'yi ziyaret ederek Boğdan Bey'inin Rus Konsolos Vekili Selunskiy'in yanındakilerle gitmesine müsaade ettiğini söyledi. Mavroyani'yi Osmanlı'dan kesin emir olmamasına rağmen Severin'in adamlarıyla gitmesine izin vermediğinden dolayı sert kelimelerle protesto etti. Bunun üzerine Mavroyani boyarlardan iki kişiyi Severin'e göndererek gitmek için hazırlıklarını tamamlamasını istedi. Severin'in, adamları olmadan gitmeyeceğini ısrarla söylemesi üzerine de onu zorla göndereceğini söyledi. Metzburg, Severin'e Mavroyani'nin kendisiyle gitmesine müsaade etmediği Kili Konsolos Vekili Gurciy ile tercü-

52 *Dokumente...*, Belge 221. Mavroyani kendinden önce 55 kişi olan büyük ve küçük boyarların sayısını 1300'ün üzerine çıkarttı. Bundan dolayı boyarların ve onların maiyetinde olan köylünün vergi ve rüsumdan muaf tutulmaları Eflâk halkı üzerindeki vergi yükünü arttırdı. Bu durum Mavroyani'ye karşı halkın tepkisine neden oldu. Uzunçarşılı, a.g.e., s. 110.

53 *Dokumente...*, Belge, 224.

54 *Dokumente...*, Belge, 231.

55 *Dokumente...*, Belge, 232.

manını kendi himayesine alacağı sözünü verdi. Bu şekilde ikna olan Severin 10 Arnavut askerinin gözetiminde Eflâk'ı terk ederek Avusturya'nın Germanstadt şehrine gitti⁵⁶.

Severin'i gönderdikten sonra savaş hazırlıklarına devam eden Mavroyani Bükreş'te bir ordu toplamaya başladı. Ordunun başına geçici olarak Paharnik⁵⁷ Kiyani'yi getirdi ve yiyecek stoku yapmak için de dört boyarı (Brankovan, Rakovitsa, Muruzi (Morozi), Kostaki) görevlendirdi. Osmanlı Devleti'nin savaş için koyduğu vergilerin yanı sıra ordu için buğday, arpa ve kuru ot toplamaya başladı⁵⁸.

Severin'in verdiği bilgilere göre Mavroyani, 1788 Ocak ayında üç bini Hristiyan dört bini Müslüman olmak üzere yedi bin kişilik bir ordu topladı. Bu ordunun ihtiyaçları için de çok büyük miktarda yiyecekler stokladı. İsakçı'da bir köprü yapılması için de büyük miktarda kereste ve diğer malzemelerin hazırlığını yapmaya başladı⁵⁹. Sonrasında topladığı ordu ile Rîmnik'te kamp kurmak için izin istedi. Fakat İstanbul'dan henüz zamanın gelmediği cevabını aldı⁶⁰.

Bükreş'te bu gelişmeler olurken Osmanlı Devleti de Rus Elçisi Bulgakov'u hapsederek Rusya'ya savaş ilan etti. Mavroyani, savaş sırasında Arnavutlardan, leventlerden, yeniçerilerden ve Romenlerden karışık olmasına rağmen disiplinli ve büyük bir ordu oluşturup Karpat Dağlarının geçitlerinde Avusturyalılara karşı başarılı savaşlar yaptı⁶¹. Oluşturduğu ordunun masrafını kendi parasından verdiği gibi, Eflâk'taki Osmanlı askerlerinin masraflarını da kendi parası ve Eflâk'ın gelirlerinden karşıladı⁶². Avusturya ile yaptığı ve başarılı olduğu Mehadiye Savaşı'ndan sonra devlete olan sadakat ve hizmetinden dolayı İstanbul'dan kendisine iltifat edilen bir yazı gönderildi⁶³. Eflâk'ın savunması için Avusturyalılarla yaptığı savaşta esir aldığı 1 kaptan, 40-50 asker ve 50'den fazla kesik başı İstanbul'a gönderdi. Bunun üzerine bir hüküm gönderilerek Osmanlı Devleti'ne olan sadakati, gayreti, cansiperane mücadelesi övüldü. Hükümle birlikte kendisine samur bir kürk gönderildi. Eflâk'ın düşmandan korunması adına Rusya ve Avusturya'nın Eflâk ve civarına yaptıkları saldırıları engellemek adına verdiği cansiperane mücadelesi ve sadakati devam ettikçe bu gayretinin boşa gitmeyeceği ve ödüllendirileceği bildirildi⁶⁴. Boğdan Beyi olarak atanan Manol'a (Manolaki) gönderilen fermanda da, akıbeti ve sonu hayırlı olsun denilen Eflâk Beyi Mavroyani'ye memleketi kurtarmak için birlikte çaba sarf etmesi emri verildiği ve her konuyu onunla konuşabileceği ve ona danışabileceği bildirildi⁶⁵. Bu sırada Mavroyani topladığı ordusu ile Eflâk yakınlarında bulunan Sipena Manastırı ile Avusturya sınırında bazı başarılar elde etti ve bu başarıları İstanbul'a müjdeledi⁶⁶.

56 *Dokumente...*, Belge, 236.

57 Sarayın şaraphanesi ile ilgili boyar. Zeynep Sözen, "Osmanlı Kültürü'nün Eflâk-Boğdan'ın Yaşamına Etkisi", *Türkler*, cilt: 12, Yeni Türkiye Yayınları Ankara 2002, s. 15.

58 *Dokumente...*, Belge, s. 238-239-241.

59 *Dokumente...*, Belge, 243.

60 *Dokumente...*, Belge, 244.

61 Jorga, a.g.e., s. 73.

62 Ahmet Cevdet Paşa, a.g.e., s. 66.

63 BOA. HAT. 1383-54734/ 24 Rabiyülevvel 1202-1 Aralık 1790.

64 BOA C.MTZ. 11-543, 29 Recep 1202/5 Mayıs 1788.

65 BOA C.MTZ. 11-535.

66 BOA. TS.MA. d. 4662-0-0, 29 Zilhicce 1202/30 Eylül 1788.

Mavroyani'nin savaş sırasında devlete gösterdiği sadakat ve hizmetten dolayı Bođdan da onun sorumluluğuna verildi. İsmail tarafı Seraskeri Hasan Pařa ile haberleşerek Bođdan'ı dűřmandan kurtarması, Hotin Kalesine yardım ederek dűřmanı engellemesi ve kovması istendi. Masraflarının karşılanacağı bildirilerek şimdilik masrafı için 50 bin kuruşun gűnderileceđi sűylendi. Osmanlı Devleti'ne olan hizmetlerinin zayi olmayacağı da vurgulandı⁶⁷. Mavroyani savaş sırasında sadece Avusturyalılara karşı değil Ruslara karşı da başarılı műcadeleler yaptı. Rusların eline geçmiş olan Ada Manastırına saldırarak Rus kumandan ve kaptanlarından bir kaçıını ۆldürüp, 10 Rus askeri ve Rus ordusuna katılan 10 gönüllüyü esir alarak İstanbul'a gűnderdi⁶⁸. Padiřaha yazdığı mektupta bir yıldan beri topladığı kırk binden fazla askeriyle Avusturya'ya karşı birçok geçidi, boğazı ve Eflâk'ı korumak için başarılı savaşlar yaptığını bildirdikten sonra mali gücünün kalmadığını ve ordusuna artık maař ve erzak vermekte zorlandığını, kendisine yardım yapılması gerektiğini bildirdi⁶⁹. İstanbul'dan gűnderilen kaime ile Eflâk ve çevresinin korunması için gösterdiği gayret ve sadakati her zamankinden daha fazla göstererek Avusturya'yı yenilgiye uğratması istenildi⁷⁰. Bundan 2 ay sonra gűnderilen bir diğer yazıda ise Eflâk'ın dűřmandan korunması için gösterdiği sadakat ve gayrete bu sırada daha çok gerek duyulduğu belirtildi. Geceyi gündüze katarak gayretle ve sadakatle çalışması istenildi. Kendisine akçe gűnderileceđi de bildirildi⁷¹.

Mavroyani'nin masraflarına karşılık para talebi üzerine darphaneden alınan 550 kesenin hemen orduya gűnderilmesi ve bu paranın içinden Mavroyani'ye de bir miktar verilmesi kararlařtırıldı⁷². İstanbul'dan beklediği para gecikince Mavroyani İstanbul'a tekrar bir mektup gűndererek 40 binden fazla olan ordusunu beslemekte zorluk çektiğini, askerlerinin maaşını ۆdemekte ve erzak vermekte zorlandığını, borç almasının ya da reyadan almasının mümkün olmadığından çok miktarda akçe gűnderilmesi ricasında bulunduđu⁷³. Bu talep üzerine Mavroyani'nin masraflarına karşılık Sadrazam tarafından 100 keselik altın gűnderilmesi uygun görüldü⁷⁴.

Bu arada Osmanlı Devleti özellikle Ruslarla yaptığı műcadelelerde çok büyük yenilgiler alıyordu. Fokřan'da alınan büyük bir yenilgi sonrasında Kemankeř Mustafa Pařa ve Osman Pařa'nın neden hata yaptıklarına dair bir yazı gűnderen Mavroyani, asker masraflarını karşılamakta sıkıntı çektiğini belirterek tekrar para yardımında bulunulmasını istedi⁷⁵.

Savaşın Osmanlı Devleti'nin aleyhine gittiğini gören Fransa, elçisi aracılığıyla Mavroyani'ye bir mektup gűnderdi. Mektubunda ülkesinin Osmanlı Devleti'ne sadakatini belirterek, istenirse Avusturya ile barış için arabuluculuk yapabileceğini bildirdi. Mavroyani Fransız Elçisinin bu mektubunu "İstanbul'a

- 67 BOA. HAT. 1416-57864, 22 Muharrem 1203/23 Ekim 1788.
68 BOA. HAT. 1380-54429, 19 Cemaziyelahir 1203/17 Mart 1789.
69 BOA. AE. SABH. I. 370-25890, 10 Recep 1203/6 Nisan 1789.
70 BOA. C. MTZ. 1-29, 21 Ramazan 1203/15 Haziran 1789.
71 BOA. C. MTZ. 20-1000, 29 şevval 1203, 23 Temmuz 1789.
72 BOA. HAT. 1378-54264, 29 Zilhicce 1203, 20 Eylül 1789.
73 BOA. C. MTZ. 6-285, 29 Muharrem 1205/8 Ekim 1790.
74 BOA. HAT. 1379-54283, 27 Cemaziyelahir 1203/25 Mart 1789.
75 BOA. HAT. 266-15492, 19 Zilhicce 1204/9 Eylül 1790.

Gazi

Akademik
Bakiş

101

Cilt 15
Sayı 29
Kiş 2021

gönderdi⁷⁶. Bu arada Rusya ve Avusturya'ya karşı zorlu mücadeleler yapan Osmanlı Devleti de ateşkes yapılması yönünde karar aldı. Fransa'nın Avusturya'nın isteği üzerine harekete geçtiğini düşünen Osmanlı Devleti ateşkes görüşmelerinin daha önce gösterdiği sadakat ve gayretten dolayı Mavroyani tarafından yürütülmesine karar verdi ve kendisine bir hatt-ı hümayun gönderdi. Gönderilen hatt-ı hümayunda Mavroyani'den Rusya ve Avusturya ile yazılı kışlı tam bir sene mütareke yapması ve görüşmeleri Osmanlı Devleti adına değil de kendi adına yürütmesi, Rusya tarafından ateşkes görüşmeleri için görevlendirilen Potemkin'in düşüncesini de öğrenerek bir an önce İstanbul'a haber vermesi emredildi⁷⁷. Bunun üzerine Potemkin ile yazışan Mavroyani, ateşkes şartlarını öğrenmeye çalıştı. Potemkin, ateşkes görüşmelerinin yapılabilmesi için ilk olarak İstanbul'daki elçilerinin serbest bırakılması gerektiğini bildirdi. Bu ilk görüşmeden sonra Potemkin ile ateşkes görüşmelerini Cezayirli Gazi Hasan Paşa yürüttü⁷⁸.

Nikola Mavroyani'nin Ölümü

Ateşkes görüşmeleri devam ederken Mavroyani'nin Eflâk halkına kötü davranışları ve zulümlerinin engellenmesi için Sadrazama bir yazı gönderildi. Sadrazam bu yazıya gönderdiği cevapta "barış işleri netleşinceye kadar Mavroyani'nin Eflâk Beyi olacaksın" denilerek oyalanmasını ve bir yere sürgün edilmesini istedi. Bu arada Mavroyani, Vidin'e giden Prusya beyzadesi Kolonel ile dostluk kurmaya çalışıp onun ricası ve aracılığıyla yine bey olmaya çalışıyordu. Prusya Baş tercümanının da Mavroyani'yi ziyarete gidip onunla görüşmesi Eflâklıları rahatsız etti. Barış sonrasında memlekette düzenin sağlanması için akıllı, olgun ve sadık bir beye gerek varken "mecnun" olan Mavroyani tekrar beyliğe getirilirse memleket tamamen ümitsizliğe düşer denilerek Mavroyani'nin bir an önce Eflâk'tan gönderilmesi istendi⁷⁹.

Eflâk'ta tutunamayan Mavroyani yanında bulunan birkaç bin adamıyla Vidin'e gitmek üzere Zıştovi'ye geçti. Bu arada koruyucusu Cezayirli Gazi Hasan Paşa öldü ve yerine Şerif Hasan Paşa geçti. Şerif Hasan Paşa, Mavroyani'nin yanında yüklü miktarda mücevherleri olduğu yönündeki söylentiler üzerine bunları ele geçirmek için, Mavroyani'nin hiyanet içerisinde bulunduğu ve kaçma planları yaptığı yalanıyla III. Selim'den asılması için ferman aldı⁸⁰. Bu arada Mavroyani'nin maiyetinde toplanmış olan eşkiya ve haydutlar, Zıştovi ve Niğbolu kazalarında halka zulüm etmeye başladılar. Bunun üzerine Sadrazam Mavroyani'nin "o taraf-tan kaldırılıp" kale tarafına veyahut Vidin Seraskeri maiyetine gönderilmesi emrini verdi⁸¹. Osmanlı Devleti Mavroyani'yi cezalandırmak için Dağıstani Kethüdası Hüseyin ile Niğbolu Sancağı Mütesellimi Haseki Mehmet'e emir gönderdi. Gönderilen emirde Mavroyani'nin kötü ve yanlış hareketlere cesaret ettiğinden dolayı idam edilerek yok edilmesi kararı alındığını, Mavroyani'ye asla sezdirilmeden bir yolunu bularak acil olarak başını kesip ordu-yı hümayuna gönderilmesi

76 BOA. HAT. 1384-54770, 13 Zilkade 1202/15 Ağustos 1788.

77 BOA. HAT. 30-1425, 11 Safer 1204, 31 Ekim 1789.

78 İsmail Hakkı Uzunçarşılı, Osmanlı Tarihi, cilt:IV, kısım: I, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1995, s. 585-586.

79 BOA. HAT. 214-11695, 29 Zilhicce 1205/29 Ağustos 1791.

80 Mustafa Nuri Paşa, *Netayic-ül Vukuat*, Sadeleştiren: Neşet Çağatay, c. III-IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987, s. 185.

81 BOA. HAT. 1392-55564, 29 Zilhicce 1204/9 Eylül 1790.

istendi. Eğer bunu gerçekleştirecek güçleri yoksa Mavroyani'ye hiçbir şey belli etmeden durumu ordu-yı hümayuna bildirmeleri istendi⁸².

Mavroyani'nin yanlış ve kötü işlere kalkışmaya cesaret ettiği için idamı ve ortadan kaldırılması yönünde ferman çıkartıldı. Fermanda Mavroyani'nin maiyetinde bulunan delil, tüfengci ve sekban askerleri komutanlarından yeni tayin olunacak Eflâk Beyi'nin maiyetine katılmak için dağılmamaları, oldukları bölgede kalmaları ve o tarafa tayin olunan Dağıstani Kethüdası Hüseyin'in emirlerine uymaları istendi. Ayrıca devletin hizmetçileri olarak Mavroyani'nin idamı sırasında hiçbirinin karşı koymaması ve bozgunluk yapmamaları, yeni Bey'in emrine girmek için askerlerin dağıtılmaması, o bölgede sadakatle beklemeleri ve emirlere karşı gelmemeleri istenildi⁸³.

Devlet, Rusçuk Ayanı Seyyid Mehmet Çelebi'ye bir hüküm göndererek, emir almasına rağmen memur olduğu bölgeye gitmeyip isyan eden Mavroyani'yi idam ve yok etmek için görevlendirdi. Ayrıca Şumnu, Hazergrat, Osmanpazarı, Cuma, Tırnova, Selvi, Lofça, Plevne, Zıştovi, Niğbolu, Ahteolu ve İbraca kazalarının Serdarları ve Zıştovi Voyvodası ve Niğbolu Mütesellimi'ne de emirler gönderilerek, asker toplayarak bir an önce kazalarının yol ve geçitlerini kapatmaları ve Mavroyani'nin kaçmasını engellemeleri istenildi. Ayrıca Mavroyani'nin yanında bulunan haydutların firar etmelerine müsaade edilmemesi, firar ederlerse de idam edilmeleri emredildi. Aynı hükümde Çirmen Mutasarrıfı Selim, Niğbolu Muhafızı ve Kapıcıbaşı Çelebi Ağa ile Mirmiran Kocabaşzade Ahmet'ten Mavroyani'nin idamına yardımcı olmaları istendi⁸⁴. Tuna Başbuğu Hacı Muhsin'e yazılan hükümle de, Mavroyani'nin nehir yoluyla kaçmaması için Niğbolu ve çevresinde bulunan gemileri yakması, karadan ve nehirden firar etmeden yakalanması emredildi. Şayet Mavroyani'nin kayıkla kaçmaya çalışması durumunda yakalanması kolay olmazsa kayıklarının top atışlarıyla batırılması ve yakalanıp idam edilmesi istendi⁸⁵. Tırnova Kadısı ve Kethüdasına gönderilen emirde Mavroyani'nin idamı emri verildiği, Tırnova ve Arnavut köyündeki eşyalarının birisi dahi telef ve zayi olmadan deftere kaydedilerek ordu-yı hümayuna gönderilmesi istendi⁸⁶.

Alınan bu büyük tedbirlerden sonra Mavroyani yakalanarak idam edildi⁸⁷. Sadrazam, cezası tertip olunduktan sonra Mavroyani'nin mülklerinin denetiminden sorumlu olan yeğenin Rodos'ta olan yalı ve hanelerinin mühürlenmesini ve yeğenin sorguya çekilmesi için mübaşir gönderilmesini istedi⁸⁸. Mavroyani'nin bacanağı Pandazi oğlu Yanaki, Mavroyani'nin bazı işlerine vakıf olduğundan bilgisine başvuruldu. Eflâk'ta Mavroyani ile birlikte iken geri dönmeye karar verdiğinde Mavroyani'nin kendisine satması için bir sandık verdiğini, kendisinin bazı nedenlerden dolayı bunu satmadığını ve Mavroyani'nin zevcesine bir sened karşılığı teslim ettiğini söyledi. Yanaki ayrıca İstanbul'a gelirken

- 82 BOA. C. HR. 75-3739, 29 Zilhicce 1206/18 Ağustos 1792.
83 BOA. C. HR. 29-1442, 29 Zilhicce 1204/9 Eylül 1790.
84 BOA. C. HR. 29-1443, 20 Muharrem 1790/29 Eylül 1790.
85 BOA. C. HR. 41-2044, 29 Muharrem 1205/8 Ekim 1790.
86 BOA. C. MTZ. 6-285, 29 Muharrem 1205/8 Ekim 1790.
87 BOA. CMTZ. 17-850, 28 Safer 1205/6 Kasım 1790.
88 BOA. HAT. 213-11674, 29 Zilhicce 1204/9 Eylül 1790.

Gazi

Akademik
Bakış

103

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

Mavroyani'nin kamaraşı (hazınadarı) olan Turnavati'nin Edirne'de bulunan bir Fransız tüccara Mavroyani'nin mührüyle bir adet sandık gönderdiğini, onu tüccardan alıp İstanbul'a getirmek istediğinde tüccarın kendisine vermediğini, ancak Fransız Elçisi aracılığıyla bu sandığın alınabileceğini ifade etti⁸⁹. Teamüle göre Mavroyani'nin mal varlığının müsadere edilmesi gerekiyordu. Ne var ki, iddia edildiği gibi bir mal varlığı yoktu. Bunun üzerine yeğeni sorguya çekildi bir sonuç alınamayınca da yeğeni İstefanaki Donanma Tercümanırken azl edildi ve Rodos'a sürüldü⁹⁰.

Sonuç

Donanma Tercümanlığı yazıcılığından yetişen Nikola Mavroyani Osmanlı Devleti için çok kritik bir dönemde, Rusya'nın Eflâk-Boğdan'da nüfuzunu arttırdığı ve Rusya ile ilişkilerin çok da iyi olmadığı bir dönemde, Eflâk'a voyvodası olmak istedi ve bunu Cezaırlı Gazi Hasan Paşa sayesinde elde etti.

Nikola Mavroyani'nin voyvoda olmak için Ruslara başvurması, Rusların Eflâk-Boğdan üzerinde ne kadar çok nüfuz sahibi olduğunu göstermesi açısından önemlidir. Buna rağmen Osmanlı Devleti'nin de Rusların baskısına boyun eğmeyerek onu voyvoda ataması ve bu makamda tutması önemlidir.

Mavroyani'nin voyvodalığı sırasında Eflâk halkına kötü davranması üzerine halk ve boyarlar Rus Konsolosu Severin'e başvurmuşlardır. Bu durum Rusların Osmanlı Devleti'ne baskı yapmasına neden olmuştur. Böylece halk ve boyarlar arasında Rusya'nın nüfuzu daha da artmıştır.

Osmanlı Devleti'nin Rusya ile Avusturya'yla yaptığı ve yenilgilerle devam eden savaşta Mavroyani'nin aldığı başarılar önemlidir. Bu başarıların devamı noktasında zorluk çekmesinin en önemli nedeni kendi parasal kaynaklarını tüketmesi ve İstanbul'dan paranın düzenli gelmeyişi olmuştur. Para sıkıntısının çekilmesiyle beslediği orduda düzensizlikler ve başıbozukluklar artmış ve bundan dolayı ordusu çevreye zarar vermeye başlamıştır. Bu da onun öldürülmesi için bir bahane kaynağı olmuştur.

Donanma tercümanlığından, Eflâk voyvodalığına sonrasında Osmanlı-Rus-Avusturya savaşından ölümüne kadar geçen süreçte Osmanlı Devleti'ne sadık bir profil çizen Mavroyani'nin şahsi hırslar nedeniyle öldürülmesinin Osmanlı Devleti adına önemli bir kayıp olduğunu söylemek yanlış olmasa gerekir.

Kaynaklar

Başbakanlık Osmanlı Arşivi (BOA). Ali Emiri (AE) SABH. I (Abdülhamid I), 370-25890.

BOA. Cevdet Hariciye (C.HR.), 75-3739, 29-1442, 29-1443, 41-2044.

BOA. Cevdet Maliye (C.ML). 76-3463.

BOA. Cevdet Eyalet-i Mümtaze (C.MTZ). 1-29, 20-1000,6-285, 11-543,11-535,17-850.

BOA. Hatt-ı Hümayun (HAT). 30-1425, 213-11674, 214-11695, 266-15492,1378-54264,1379-54283,1380-54429,1383-54734,1384-54770,1392-55564,1416-

89 BOA. CML. 76-3463, 10 Safer 1205/19 Ekim 1790.

90 Sözen, a.g.e., s. 138; Balcı, a.g.e, s. 66.

57864,1442-59227,1450-44.

BOA. İbnül Emin Hariciye (İE. HR), 17-1548.

BOA. TS.MA. d. 4662-0-0

Ahmet Cevdet Paşa, *Tarih-i Cevdet*, İkinci tab'ı, Dersaadet (Matbaa-i Osmaniye) 1309.

BALCI Sezai, *Babiâli Tercüme Odası*, Likra Yayınları, İstanbul 2013.

Dokumente Privind Istoria Romimeı, Colectia Etudoxiu de Hurmuzaki, Rapoarte Consulara Ruse (1770-1796), DIN „Arhiva Politica Externa a Rusiei”, Moscova, Sub Ingrijirea Acad. A. Otetea, Romania 1962.

ĞİRS, A. A., “Moldavia i Valakhia Pered Turetskoi Voinoi 1787 g.,” *Russkaya Starina*, v. 96. St.Peterburg 1898, ss.633-655.

ĞİRS, A. A., “İz Proşlogo Rossiyskogo Konsulstva v Yassax”, *Rossiya i Blijnyıy Vos-tok*, St.Peterburg 1906, ss.1-46.

GROSUL, G. S., *Dunayskie Knyazhestva v Politike Rossii, 1774-1806*, Kişinev 1975.

<https://www.holidayify.com/tr/paros-adasi-gezi-rehberi-yunanistan/>

islamansiklopedisi.org.tr/kile.

islamansiklopedisi.org.tr/İbrail.

JORGA, Nikolae, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, cilt:5, Çeviren: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2005.

Mustafa Nuri Paşa, *Netayic-ül Vukuat*, Sadeleştiren: Neşet Çağatay, c. III-IV, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1987.

POLATÇI, Türkan, *Osmanlı Diplomasisinde Oryantalist Memurlar, Osmanlı Belgeleriyle Diloğlanları ve Tercümanlar*, Akçağ Yayınları, Ankara 2013.

SÖZEN, Zeynep, *Fenerli Beyler, 110 Yılın Öyküsü (1711-1821)*, Aybay Yayınları, İstanbul 2000.

SÖZEN, Zeynep, “Osmanlı Kültürü'nün Eflâk-Boğdan'ın Yaşamına Etkisi”, *Türk-ler*, cilt: 12, Yeni Türkiye Yayınları Ankara 2002.

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı, *Osmanlı Tarihi*, cilt:IV, kısım: I-II, Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara 1995.

ZİNKEİSEN, Johann Wilhelm, *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi*, cilt:6, Çeviren: Nilüfer Epçeli, Yeditepe Yayınları, İstanbul 2011.

Extended Abstract

While Nikola Mavroyani was working as for the chief admiral, he wanted to become the Voivode of Wallachia by benefiting from the power of his protector, Algerian Gazi Hasan Pasha. Algerian Gazi Hasan Pasha desired to appoint a powerful figure who was loyal to the Ottoman Empire as the voivode to the principalities due to the increasingly tense relations with the Russian Empire. While Algerian Gazi Hasan Pasha was working on making him the voivode before the Sultan and statesmen, Nikola Mavroyani also made attempts to be a voivode through the ambassadors of the United Kingdom and Russia. These attempts resulted in success despite the strong opposition of the Russian ambassador Bulgakov, and he was appointed as the Voivode of Wallachia in 1786.

Russian influence was quite intense in Wallachia, where Nikola Mavroyani was appointed as the voivode. The people of Wallachia and the boyars regarded the Russian consul as a balancing factor against the Voivode in the region. Therefore, Mavroyani had to pay attention to his relations with the Rus-

Gazi

Akademik
Bakış

105

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021

sian consul, Ivan Severin. Mavroyani's deeds in Wallachia, especially his behavior againsts the existing privileges provided for the Wallachian people, caused the public and the boyars to react. Local people and boyars issued a request many times to I. Severin on appointing someone else as the voivode instead of Mavroyani. I. Severin conveyed these requests to Bulgakov. After Bulgakov's diplomatic activities in Istanbul, a warning letter was addressed to Mavroyani to behave better towards the local people and to comply with the existing privileges. In response, Mavroyani cleaned up his act and took steps to reconcile himself with local people. He forcibly took written letters from the boyars stating that the people of Wallachia were satisfied with him and he sent these letters to Istanbul. In this way, he made it seem like everything was fine in Wallachia.

Before the war with Russia and Austria in 1787, the Ottoman Empire sent orders to Mavroyani to make the necessary preparations. In these orders, he was asked to supply wheat, bulgur, barley, and sheep, which the army needed. In addition to supplying provisions, the Ottoman Empire also ordered Mavroyani to arrest and exile the Russian consul, I. Severin from Wallachia Mavroyani arrested I. Severin and exiled him from Wallachia. While Mavroyani supplied what was asked of him, he also began to form an army under his command. He gathered an army consisting of approximately 40 thousand people, including many different nations, which he himself paid for. In order to cover the expenses of this army, he distributed caftans in exchange for money and sold his titles of boyarship. He also supplied rifles and bullets for the army he had formed. He fought against Austria and Russia with this army. Moldavia was also given to Mavroyani due to his successes and loyalty during the war. Although he gained success against Russia and Austria in both Wallachia and Moldavia, he could not prevent Wallachia and Moldavia from being occupied. Despite this, he could not prevent Wallachia from being occupied. Both Abdulhamid I and Selim III admired his successes during the war and his loyalty to the Ottoman Empire. He conducted ceasefire negotiations with Russia for a while. However, these negotiations did not yield any results. During the war, he experienced difficulties in providing the needs and financing of his army. He sent letters to Istanbul stating that he ran out of money and that he was struggling to meet the needs of his army. The irregular money flow, sent from Istanbul, troubled him even more.

After the death of Grand Vizier Algerian Gazi Hasan Pasha in 1790, everything started to work against him. His criticism against the Pashas who made mistakes in the battles lost against the Russians during the war and complaining about them to Istanbul caused some troubles for him. He was sentenced to death due to his claim stating that the new Grand Vizier Şerif Hasan Pasha would flee the country with a large sum of. The Ottoman Empire sent orders to many statesmen in Rumelia and Wallachia to capture and execute Mavroyani. Mavroyani, who was caught with his men, was executed. After his execution, his assets were investigated. His nephew and treasurer were interrogated. After the investigation, it was understood that he did not have those assets that had been claimed to his.

Gazi

Akademik
Bakış

106

Cilt 15
Sayı 29
Kış 2021